

Σχόλια για τα θέματα

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους (παράγραφοι 2-4) για τους οποίους, σύμφωνα με τον συγγραφέα του Κειμένου 1, είναι σημαντικό να μαθαίνουμε ιστορία (70-80 λέξεις). Μονάδες 15

Βατή πύκνωση. Τυπική

Θέμα Β

B1. Με βάση τα Κείμενα 1 και 2 να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη Σωστό ή Λάθος (δεν χρειάζεται να αναφέρετε συγκεκριμένο χωρίο κειμένου).

Τυπικό θέμα, χωρίς δυσκολίες. Με πολλή συζήτηση για την αξία και τη χρησιμότητά του

B2. α. Ποια μορφή έχει ο τίτλος του Κειμένου 1 (μονάδες 4) και ποιος είναι ο επικοινωνιακός του ρόλος; (μονάδες 6)

Τείνει να γίνει τυπική ερώτηση. Χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες.

Προβληματική η ενδεικτική της ΚΕΕ: πλεονασμός η αναφορά στην υποτακτική...

β. Ποιο υφολογικό αποτέλεσμα έχει η παρεμβολή του ευθέος λόγου στο τέλος της πρώτης παραγράφου: «Γιατί, κύριε, να πρέπει ... μέλλον»; (μονάδες 5) Μονάδες 15

Επικαλύπτεται με την Β2α

3. Πρόθεση της Κικής Δημουλά στο απόσπασμα «Για να επανέλθω ... φωτογραφία σου» είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη σχετικά με το ρόλο που διαδραματίζει η επέτειος στη διατήρηση της μνήμης. Να αναφέρετε τρεις (3) διαφορετικές γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνει το στόχο της, παραθέτοντας τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 6) και να εξηγήσετε τη λειτουργία καθενιάς από αυτές στο κείμενο. (μονάδες 9) Μονάδες 15

Τείνει να γίνει απολύτως τυπική...

Γ1. Τι αντιπροσωπεύει το ταγάρι για την οικογένεια της αφηγήτριας;

Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με τρεις (3) κειμενικούς δείκτες.

Εσείς, αν ήσασταν στη θέση της αφηγήτριας, θα κρατούσατε το ταγάρι ή όχι και γιατί; (150-200 λέξεις)

Τείνει να μετατραπεί από ερμηνευτικό σχόλιο σε ερώτηση κατανόησης. Παραβιάζει το πρόγραμμα σπουδών.

Οι ενδεικτικές της ΚΕΕ συμβατικές, χωρίς ουσιαστική επεξεργασία

Δ1. «Αξίζει να μαθαίνουμε για αυτούς τους νεκρούς. Αξίζει να γνωρίζουμε τι έκαναν, πώς σκέφτονταν, πώς ζούσαν». Με αφορμή τη διαπίστωση του συγγραφέα και αξιοποιώντας δημιουργικά τα Κείμενα 1 και 2:

α) να εκφράσετε την άποψή σας για την αξία της ιστορικής γνώσης και

β) να αναφέρετε βιωματικούς τρόπους που μπορούν να καλλιεργήσουν το ενδιαφέρον σας για το ιστορικό παρελθόν. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή άρθρου που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας

Χωρίς πρωτοτυπία και κριτική αξιοποίηση των κειμένων αναφοράς.

Ακραία προβληματική και επικίνδυνη η οδηγία της ΚΕΕ για «τρία επιχειρήματα σε κάθε ζητούμενο». Διότι αυτή παραβιάζει τόσο τη θεωρία των εγχειριδίων, το ΠΣ και την κοινή λογική.

Παραθέτουμε τη θεωρία των εγχειριδίων αναφοράς.

ΕΚΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ Γ' Τεύχος, σελ. 11

Οι συλλογισμοί της λογικής και τα συλλογιστικά επιχειρήματα των κειμένων παρουσιάζουν ομοιότητες μεταξύ τους, αλλά δεν πρέπει να συγχέονται. Οι συλλογισμοί της λογικής έχουν μορφή καθαρά τυπική, στεγνή και σύντομη, περιέχουν μόνο προτάσεις - κρίσεις. Τα επιχειρήματα σε ένα κείμενο έχουν ανάπτυξη, σύνταξη και διατύπωση πολυποικίλη.

Κείμενο / παράδειγμα επιχειρήματος

Είναι γεγονός ότι οι σπουδαίες εφευρέσεις έχουν μεταβάλει τις τύχες της ανθρωπότητας. Όλοι έχουμε υπόψη μας κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα: άλλος τη φωτιά, άλλος τον τροχό, τρίτος τον ατμό, τέταρτος την πυρίτιδα, άλλος τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και άλλοι άλλα. Πίσω από τις εφευρέσεις κρύβεται μια μοίρα, μια τύχη που υπαγορεύει νέους τρόπους ζωής, ακόμη και νέους τρόπους καταστροφής της ζωής. Πόσο μπορεί να βοηθήσει τον

άνθρωπο η πυρηνική ιατρική, αλλά και πώς μπορεί να τον εξοντώσει η πυρηνική βόμβα! Πραγματικά οι εφευρέσεις αυτές είναι κοσμοϊστορικής σημασίας, όπως βέβαια καθετί άλλο (ένας κατακλυσμός, η μόλυνση του περιβάλλοντος, μια επιδημική νόσος, μια διδασκαλία όπως του Χριστού) που μπορεί να μεταβάλει τις ανθρώπινες τύχες. Δίκαια λοιπόν υποστηρίζεται ότι όσες εφευρέσεις κατόρθωσαν κάτι τέτοιο είναι γεγονότα κοσμοϊστορικής σημασίας. Επομένως είναι γεγονότα άξια μελέτης από όλους εκείνους οι οποίοι θέλουν να ξέρουν την ιστορία τους και τη μοίρα τους.

ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ, 2019, σελ.241

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ STERHEN TΟΥLMIN

Σύμφωνα με τον Toulmin (1958) τα επιχειρηματολογικά κείμενα έχουν μία τυπική οργανωτική δομή που περιέχει έξι δομικά συστατικά:

- Ισχυρισμός (claim): Πρόκειται για μία σαφώς διατυπωμένη θέση την οποία ο πομπός επιχειρεί να αποδείξει, η κατευθυντήρια ιδέα του επιχειρήματος. Όταν αποδειχθεί η αλήθεια της, αποτελεί και το συμπέρασμα του επιχειρήματος.
- Βαθμός βεβαιότητας (qualifiers): Είναι ο δείκτης που καθορίζει τη θέση του ισχυρισμού στο συνεχές με ακρότατα όρια την απόλυτη και την ελάχιστη ισχύ.
- Δεδομένα (data - grounds): Πρόκειται για τα στοιχεία (παραδείγματα, στατιστικά δεδομένα, πορίσματα ερευνών, εμπειρικές αλήθειες, λογικά επιχειρήματα, αποδείξεις κ.τ.λ.) στα οποία ο πομπός βασίζει την αλήθεια του ισχυρισμού του.
- Εγγυήσεις (warrants): Είναι οι απόψεις (γενικά αποδεκτές αλήθειες / αρχές / κανόνες / αξίες του πολιτισμού μας κ.τ.λ.) που συνδέουν τα Δεδομένα με τον Ισχυρισμό.
- Υποστήριξη (backing): Ο πομπός χρησιμοποιεί στοιχεία (παραδείγματα, στατιστικά δεδομένα, πορίσματα ερευνών, εμπειρικές αλήθειες, λογικά επιχειρήματα, αποδείξεις κ.τ.λ.), για να αποδείξει την ισχύ των Εγγυήσεων.
- Αντίκρουση (rebuttal): Ο πομπός καταγράφει (ή και αντικρούει) τον αντίλογο στο επιχειρήμα του.

ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΛΙΚΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, 2019, σελ. 167

Στην επιχειρηματολογία, ως διαδικασία ανάπτυξης μιας θέσης, ο στόχος είναι να πειστούν οι αναγνώστες/-τριες ή οι ακροατές/-τριες και να αποδεχθούν μια άποψη. Σε κάποιες περιπτώσεις η επιχειρηματολογία μοιάζει με εξήγηση/αιτιολόγηση, καθώς και τα δύο είδη έχουν να κάνουν με αιτιότητα. Η διαφορά είναι ότι η επιχειρηματολογία σχετίζεται κυρίως με άποψη και πειθώ, ενώ η εξήγηση στην αντικειμενική καταγραφή του «τι» και του «πώς». Τα κείμενα επιχειρηματολογίας διακρίνονται σε: δοκίμια (προβάλλεται μια άποψη και παρέχονται στοιχεία για τη στήριξή της), εκθέσεις, συζητήσεις/αντιπαραθέσεις (θεώρηση ενός θέματος από πολλές απόψεις), ερμηνείες κ.ά.

Η δομή της επιχειρηματολογίας

Η επιχειρηματολογία έχει λιγότερο ή περισσότερο τυπική δομή: ξεκινά από έναν ισχυρισμό/ αποδεικτέα θέση, ακολουθούν επιχειρήματα και τεκμήρια που την υποστηρίζουν και καταλήγει σε ένα συμπέρασμα.